

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Заместник-министър на земеделието, храните и горите

 Invalid signature

X 0403-102/01.07.2021

Signed by: Tsetsa Valcheva Tsekova

ДО

Г-ЖА ЕМИЛИЯ ТОНЧЕВА

ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

1000 СОФИЯ, БУЛ. „КН. МАРИЯ ЛУИЗА“ 22

На Ваше писмо с изх. № 04-00-1543/14.06.2021 г.

Относно: Становище на Министерство на земеделието, храните и горите (МЗХГ) по въпроси, включени в дневния ред на заседанието на Националния съвет по биологично разнообразие (НСБР), насрочено за 6 юли 2021 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ТОНЧЕВА,

Във връзка с Ваше писмо с регистрационен индекс 0403-102/14.06.2021 г., относно: 1) Повторно разглеждане на предложения, разгледани на заседание на НСБР, проведено на 28.01.2021 г., за изменение на списъци на защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, заедно с документацията по чл. 8, ал. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), по отношение на границите на 44 защитени зони, 2) Разглеждане на предложения за изменение на списъците на защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, заедно с документацията по чл. 8, ал. 1 от ЗБР към тях, по отношение на границите на защитените зони: BG0001001 „Ропотамо“, BG 0000100 „Плаж Шкорпиловци“ и BG0000103 „Галата“, 3) Проект на „Национален план за действие за борба срещу незаконното използване на отрови в дивата природа 2021-2030 г.“, 4) Проект на „План за действие за опазване на Европейския лалугер

(Spermophilus citellus), 5) Проекти на планове за управление на резервати „Торфено бранище“ и „Бистришко бранище“, 6) Обсъждане на предложения за изменение и допълнение на Правилника за устройството и дейността на Националния съвет по биологично разнообразие, утвърден със заповед РД-670/6.10.2015 г. на министъра на околната среда и водите, постъпили с вх. № 48-00-431/07.06.2021 г. на МОСВ от Асоциация на парковете в България и 7) Други, от НСБР, насрочено за 6 юли 2021 г., Министерство на земеделието, храните и горите изразява следното становище:

По т. 1: „Повторно разглеждане на предложения, разгледани на заседание на НСБР, проведено на 28.01.2021 г., за изменение на списъци на защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, заедно с документацията по чл. 8, ал. 1 от ЗБР, по отношение на границите на 44 защитени зони“

Във връзка с раздел III „Обявяване и промени в защитените зони“ и в съответствие с чл. 10 от ЗБР са спазени изискванията за процедурата, свързана с внасяне на документацията за разглеждане на заседание на НСБР.

В съответствие с чл. 8, ал. 1 от ЗБР са представени изискуемите документи, свързани с предлаганите промени в съответните защитени зони, както следва:

- Попълнени са стандартни формуляри с данни и оценки, в съответствие с чл. 8, ал. 1, т. 4 от ЗБР.

- Определени са предметите и целите на опазване на всяка една от защитените зони, в съответствие с чл. 8, ал. 1, т. 2.

- Представен е картен материал за нови и стари граници на защитените зони, в съответствие с чл. 8, ал. 1 т. 5 от ЗБР.

- В документацията са посочени наименованията на защитените зони, които имена не са променени, във връзка с чл. 18, ал. 1 т. 1 от ЗБР.

Предложението за изменения на списъци на защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, по отношение на границите на 44 защитени зони, е в съответствие с изискванията на чл. 16, ал. 1 и ал. 2 от ЗБР.

Видно от приложените документи и от извършения пространствен анализ са установени следните несъответствия: 1) пространствено (геометрично) изместване на първоначалните (настоящите) граници на защитени зони, особено тези, които репрезентират линейни водни обекти спрямо действителното местоположение на обектите; 2) пространствено (геометрично) изместване на границите, попадащи извън териториалния обхват на страната. Внесеното предложение предлага коригиране на установените за всяка зона несъответствия. От друга страна, в пространствения обхват на конкретни защитени зони от посочените списъци на защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна са добавени полигони на природни местообитания и регистрации на видове, предмет на опазване в

зоните, продукт от проект „Картирание и определяне на природозащитното състояние на природните местообитания и видове – фаза I“, които не попадат или попадат само частично в пространствения обхват на съответната защитена зона.

В заключение, Министерството на земеделието, храните и гори не възразява срещу приемането така предложените промени в границите на 44 защитени зони със следните бележки:

1.1. Предвид метода, по който са определени границите на защитените зони, е необходимо да бъде предвидено, че границите им и съответно тяхната площ могат да бъдат прецизирани при извършено заснемане на място, когато тези граници съвпадат с трайни топографски елементи, като при засягане на имоти от държавния поземлен фонд и от държавните горски територии МЗХГ и държавните предприятия по чл. 163 от Закона за горите да бъдат уведомявани преди обявяването на защитената зона. От друга страна, границите на защитените зони следва да бъдат прецизирани съобразно актуалните граници на съответните поземлени имоти, както и тези на съответните подотдели в горските територии, с цел недопускането част от конкретния поземлен имот или от подотдел да попада в защитената зона, а останалата част от същия поземлен имот или от подотдел да е извън защитената зона.

1.2. Следва да бъде взето под внимание, че вследствие от естествените природни процеси речните корита се изместват и изменят. Това обстоятелство ще доведе до необходимостта от изменение на очертанията на зоните, което би следвало също да бъде регламентирано още при обособяването им.

1.3. По мярка 12 „Плащания по Натура 2000 и „Рамковата директива за водите“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г., се подпомагат земеделски стопани, които стопанисват земеделски земи в защитени зони по чл. 3, ал. 1, т. 1 от ЗБР, за които има издадени и обнародвани в "Държавен вестник" заповеди за обявяването им, в срок не по-късно от 1 януари на годината на кандидатстване за подпомагане. Предложените 44 защитени зони към 31.12.2020 г. не са имали издадена и обнародвана заповед за обявяването им.

2. По т. 2 от дневния ред „Разглеждане на предложения за изменение на списъците на защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, заедно с документация по чл. 8, ал. 1 от ЗБР към тях, по отношение на границите на защитените зони: BG0001001 „Ропотамо“, BG 0000100 „Плаж Шкорпиловци“ и BG0000103 „Галата“

Видно от приложените съответни мотивационни доклади, са предложени:

2.1 *изменения на защитена зона за опазване на природни местообитания „Ропотамо“ BG0001001 и разширение с територията на плаж Корал и за изменение на заповедта за обявяване на защитената зона (Заповед № РД-1042817.12.2020 г., ДВ, бр. 19 от 05.03.2021 г.). като се предлага да бъде разширена защитена зона „Ропотамо“ BG0001001, като се включи площ от 105.94 ха в района на плаж Корал и в*

района на местност Аркутино, землище на гр. Созопол; разширяване на защитена зона „Галата“ BG0000103, като се включи площ от 2 010,60 ха в района на плаж Паша дере и на юг от него и разширяване на защитена зона „Плаж Шкорпиловци“ BG0000100, като се включи площ от 1 331.34 ха в района на плаж Кара дере.

Министерството на земеделието, храните и горите не възразява срещу приемането на така предложените промени в границите на посочените трите защитени зони. Мотиви: Предвидената промяна в границите на трите зони няма да доведе до потенциални отрицателни въздействия върху горското стопанство, както и върху представителите на сектор Рибарство, извършващи стопански риболов в Черно море.

2.2 да бъдат промени забраните и ограниченията посочени в стандартния формуляр на зоната точка 6.3 Conservation measures (optional) и да бъдат изменени точки 3 и 8 от заповедта за обявяване, като бъде осигурена пълна защита на крайбрежните местообитания от урбанизация, застрояване и фрагментиране и адекватно прилагане и постигане на целите на Директива 92/43

Министерството на земеделието, храните и горите не подкрепя направените в подточка 2.2 предложения. Мотиви: Следва да се вземе под внимание, че в обявените документи за заседанието се съдържат и предложения за промени в режимите на зоните BG0001001 „Ропотамо“, BG0000103 и „Галата“, които следва да се прецизират в последващия етап на подготовка на проектите на Заповеди за конкретните зони (по-конкретно т. 8.14. в документи Предмет, природозащитни цели и приоритети и режими на защитена зона „Галата BG0000103“ и Предмет, природозащитни цели и приоритети и режими на защитена зона „Ропотамо BG0001001“, където посочените членове 31-33 на ЗБР не са приложими към използваните риболовни уреди, тъй като касаят оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на съответната защитена зона.

От друга страна, в така предложените промени на границата на защитена зона BG0001001 „Ропотамо“ в района на дейност на териториално поделение „Държавно горско стопанство Царево“ попадат поземлени имоти, представляващи гори, горски територии и земеделски територии – държавна, общинска и частна собственост. Действащият горскостопански план на ТП „ДГС Царево“ от 2016 г. не предвижда провеждане на лесовъдски дейности в държавните горски територии – обект на предложеното разширяване на границите на защитената територия, но при влошаване на състоянието на съществуващите иглолистни насаждения в района, на възраст от 40 до 70 години, би могло да възникне необходимост от провеждане на санитарни сечи, което противоречи на предложените забрани, посочени в подт. 8.19 на стр. 12 от приложения документ „Предмет, природозащитни цели и приоритети и режими на защитена зона „Ропотамо BG0001001“.

Част от териториите, обект на предложението за разширяване на защитената зона, попадат в предоставен за стопанисване ловен район на Сдружение на ловците и риболовците „Лебед“, гр. Бургас и ловна дружина гр. Китен, като значителна част от поземлените имоти в района, представляващи земеделски земи и хранителна база за дивеча, са собственост на частни лица. В този контекст предложената в подт. 8.19 забрана за ловностопанска дейност е неприложима, доколкото дивечът се стопанисва по ловностопански райони, включващи всички видове собствениости върху територията.

В заключение, предвид горното предлагаме да бъде проведено допълнително проучване и проведено обществено обсъждане с цел определяне и отчитане на конкретните интереси на собствениците на поземлени имоти и на недвижими имоти, както и на юридическите и физическите лица, осъществяващи лесовъдски, горскостопански, ловностопански и други дейности, в границите на предложеното разширяване на защитена зона BG 001001 „Ропотамо“.

Министерството на земеделието, храните и горите не поддържа забранителните режими, предложени в документа „Предмет, природозащитни цели и приоритети и режими на защитената зона Ропотамо BG 001001“, т. 8, стр. 12-15, които в значителната си част немотивирано се различават от съответните забрани, публикувани в заповед № РД-1042 от 17 декември 2020 г. (ДВ, бр. 19 от 05 март 2021 година) на министъра на околната среда и водите за обявяване на защитена зона BG 001001 „Ропотамо“. В тази връзка предлагаме съответните части „Режими на защитената зона“ в документите „Предмет, природозащитни цели и приоритети и режими на защитената зона Ропотамо BG 001001“, „Предмет, природозащитни цели и приоритети и режими на защитената зона „Плаж Шкорпиловци BG0000100“ и „Предмет, природозащитни цели и приоритети и режими на защитената зона „Галата BG0000103“ да бъде преработени и прецизирани.

3. По т. 3 от дневния ред „Проект на „Национален план за действие за борба срещу незаконното използване на отрови в дивата природа 2021-2030 г. Министерство на земеделието, храните и горите предлага на НСРБ да приеме посочения проект като бъдат отразени следните бележки и препоръки:

3.1. По отношение на т. 1.1.2 Национално законодателство, в част Закон за защита на растенията (ЗЗР) и заключение към него - Изразяваме несъгласие с текстовете: „Регламент 1107/2009 на ЕС, съдържа множество изключения от регламентираните на ниво ЕС процедури, като включително позволява производството, съхранението и износа на препарати за растителна защита, които не са разрешени за търговия и употреба в страната (чл.28, ал.2) на Регламента). Тези изключения позволяват забранени препарати за растителна защита или техни активни субстанции да се намират легално в страната и повишават риска от нерегламентираната им употреба“ и „Нормативната база, уреждаща производството, търговията, употребата на препарати за растителна защита, включва множество

изключения и слабости в контрола, които позволяват повишен риск от употребата на опасните вещества като отрови“ поради следните мотиви:

Неразрешените продукти за растителна защита се произвеждат, съхраняват и превозват в страната, когато са предназначени за употреба в друга държава-членка, в която са разрешени или трета държава, при условие че са предвидени изисквания за инспекция, за да се гарантира, че продуктите за растителна защита се изнасят от територията на страната. Ежегодно преди започване на производство на всеки неразрешен продукт производителите на продукти за растителна защита (ПРЗ) подават в Централното управление (ЦУ) на Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) уведомление съгласно приложение № 2 от Наредба № 3/2017, след което информацията се изпраща до областните дирекции за безопасност на храните (ОДБХ), с цел извършване на проверка при всяко производство. В седемдневен срок преди осъществяване на износа на неодобрените активни вещества, лицата, които ги произвеждат подават уведомление в ЦУ на БАБХ. Контролът по съхранението на неразрешените продукти за растителна защита в обектите се извършва от контролните органи на съответното ОДБХ, на чиято територия е разположен обекта. При осъществяването на контрола се извършва сравнение на внесените или произведени и изнесените количества неразрешени ПРЗ или неодобрени активни вещества.

Предвид горепосоченото, БАБХ има разработена система за контрол, която да гарантира, че неразрешените продукти за растителна защита (ПРЗ) не се пускат на пазара на територията на Република България.

3.2. По т. 1.2.3 Анализ на проблемите в законодателството, нормативната уредба, приложението и, превенцията на тези случаи

Изразяваме несъгласие с текста „Наличие на изключения от законовите норми, свързани с ПРЗ, които повишават риска за законно пребиваване в страната на забранени препарати и незаконната им употреба“ поради следните мотиви:

Продуктите за растителна защита се пускат на пазара и се употребяват след издаване на разрешение за пускане на пазара и употреба съгласно Регламент (ЕО) № 1107/2009, в оригинални опаковки или преопаковани, с етикет на български език.

Продуктите за растителна защита се категоризират в две категории на употреба – професионална и непрофесионална, като категорията на употреба се определя при разрешаването на продукта за пускане на пазара и за употреба и се вписва в разрешението за пускане на пазара и употреба на продукта за растителна защита.

Продукти за растителна защита от професионална категория на употреба се продават само на лица, които притежават сертификат по чл. 83 от Закона за защита на растенията.

Да се вземе предвид отговора по т. 1.1.2.

Становище по т. 4 Анализ на проблемите и т. 1.1.3 Роля и отговорности на институциите, в част БАБХ:

Изразяваме несъгласие и с текста „Нерегламентиран внос, съхранение, достъп и употреба на опасни ПРЗ“ по т. 4 в. Да се вземе предвид отговора по т. 1.1.2.

Изразяваме несъгласие с текста „Занижен контрол при внос, закупуване и употреба на ПРЗ“ по т. 4 Анализ на проблемите, тъй като Българската агенция по безопасност на храните осъществява контрол върху вноса, търговията и употребата в Република България на ПРЗ, за да се гарантира търговията и употребата само на разрешени продукти за растителна защита, съгласно реда, предвиден в ЗЗР и в защита интересите на потребителите. Извършват се планови проверки и проверки по сигнали върху търговията на ПРЗ в обекти, в които се съхраняват, преупаковат и предлагат за продажба продуктите за растителна защита, както и при земеделските стопани.

В контролната си дейност БАБХ осъществява активно взаимодействие при необходимост с Държавна агенция „Национална сигурност“, ГД „Национална полиция“ и Агенция „Митници“, с цел по-добра организация и координация при извършване на проверки, насочени срещу нелегалния внос и търговия на неразрешени продукти за растителна защита, а също така и с ГД „Борба с организираната престъпност“ за противодействие срещу нелегалната интернет търговия с продукти за растителна защита и торове.

4. По точка 4 от дневния ред проект на „План за действие за опазване на европейския лалугер (*Spermophilus citellus*) в България 2018-2027“ г. предлагаме същият да бъде приет от НСРБ като бъдат отразени следните бележки и препоръки:

С писмо с изх. № 26-00-1047/16.11.2018 г. по отношение въпроси, включени в дневния ред на заседанието на НСБР, насрочено за 7 декември 2018 г., сме отправили коментари и въпроси, които не са отразени в изготвения проект на „План за действие за опазване на европейския лалугер (*Spermophilus citellus*) в България 2018-2030 г.“, изпратени с писмо с рег. индекс № 0403-220 от 05.12.2018 г. на МЗХГ.

4.1. В допълнение, съгласно чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР, защитени зони се обявяват за опазване на местообитания на видове по Директива 92/43/ЕИО на Съвета за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна - за видовете животни и растения, посочени в Приложение № 2, в което фигурира и Лалугер *Spermophilus citellus* (*Citellus citellus*). По мярка 12 „Плащания по Натура 2000 и Рамковата директива за водите“ от ПРСР 2014 - 2020 г. се подпомагат земеделски стопани, които стопанисват земеделски земи в защитени зони по чл. 3, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), за които има издадени и обнародвани в "Държавен вестник" заповеди за обявяването им, в срок не по-късно от 1 януари на годината на кандидатстване за подпомагане. В тази връзка евентуални предложения

за промени, освен изискванията и задължения на приложимото законодателство, в т. ч. и тези свързани с възможности за европейско финансиране, следва да отразяват и регламентираните срокове.

Изводите по отношение на мерки 10 „Агроекология и климат“ и 12 „Плащания по Натура 2000 и Рамковата директива за водите“ от ПРСР 2014 - 2020 г. не отразяват изискванията на приложимото законодателство, най-малко по отношение на компенсаторния характер и отразяване на базовите изисквания и задължения на чл. 28 и 30 от Регламент 1305 от 2013 г., които са задължителни за спазване от земеделските стопани, когато същите са и кандидати за финансово подпомагане.

Изнесените изводи в резюмето на плана (стр. 4, последен абзац), посочени като „постановки“ са немотивирани и неаргументирани, по отношение „социално-икономическите фактори, които влияят изключително негативно върху вида, са свързани с: проблеми при прилагане на различни видове мерки, като например Мярка 12 „Плащания по Натура 2000 и Рамковата директива за водите“ и Мярка 10 „Агроекология и климат“ от ПРСР 2014 – 2020“.

4.2. По подт. 5.2.1.1. Разораване на тревни местообитания (стр. 61-62)

По отношение на посоченото - „В някои защитени зони от мрежата Натура 2000, механичната обработката се извършва с цел получаване на субсидии по схеми и мерки за подпомагане, базирани на площ. Такива са схемата за единно плащане на площ, схема за преразпределително плащане, Мярка 12 „Плащания по Натура 2000“ и Рамковата директива за водите“ и др. от ПРСР 2014 – 2020. Подобни случаи са регистрирани на Бесепарските ридове, в Сакар, Странджа, Средна гора, с. Борисово (общ. Сливо поле) (Агротек 2013) и др.“ не сме съгласни с посоченото, доколкото целта на цитираните мерки е да компенсират ограничения и задължения, спазвани от земеделските стопани при извършване на земеделска дейност.

Земеделски стопани, които стопанисват и заявяват площи по мярка 12 „Плащания по Натура 2000 и Рамковата директива за водите“ от ПРСР 2014 – 2020, могат да получат подпомагане само, когато спазват всички забрани/режими/ограничения в заповедите и плановете за управление на съответните защитени зони по Директивата за птиците 2009/147/ЕО и Директива 92/43/ЕО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

4.3. Според „Заключителния доклад относно Последваща оценка (ex-post) на ПРСР 2007-2013“ се наблюдава тенденция за намаляване на постоянно затревените площи на територията на страната, основно поради разораване за получаване на плащания за единица обработваема площ, което се насърчава от ПРСР (ИНСАЙТ ПРСР 2018, стр. 75-76). Докладът относно текущата оценка на ПРСР 2014-2020 година констатира, „че няма ясни количествени индикатори за постигане на Цел 2 (опазване на екосистемите, осигуряване на устойчиво управление и използване на природните ресурси, предотвратяване и адаптиране към климатичните промени) (Евростарт 2019,

стр. 44). Данните (текущите данни, които са били подложени на оценка през периода 2014—2015 г., отразяват положението до декември 2013 г.) сочат, че редица пасища с висока природна стойност в България са били сериозно увредени, особено в редица зони по „Натура 2000“ (Евростарт 2019, стр. 155)."

Текстовете на направения извод, че „намаляване на постоянно затревените площи на територията на страната, основно поради разораване за получаване на плащания за единица обработваема площ, което се насърчава от ПРСР“ следва да отпаднат като некоректни. Следва внимателно да бъдат разгледани и анализирани всички направени изводи по отношение на текстовете „което се насърчава от ПРСР“. Чрез ПРСР основно изискване за земеделските стопани е да спазват базови изисквания и задължения, в това число поддържане постоянно затревени площи, забраните за разораване произтичат от заповедите за обявяване на съответните зони и в този смисъл са основно задължение.

4.4. По подт. 5.2.4.5. Проблеми при прилагане на Мярка 12 от Плащания по Натура 2000 и Рамковата директива за водите от Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 (стр. 68)

„Проблемите възникват“, когато има разминаване в природозащитния статус и статуса по начин на трайно ползване (НТП) на земята. Пример за това е, когато имот по НТП е „нива“, но от десетилетия е била изоставена или ползвана като тревно местообитание и бива заселена от лалугери. Фермерите безнаказано (тъй като формално законът не е нарушен) я разорават отново с цел по-лесно придобиване на субсидии, което им е по-изгодно, отколкото да я поддържат като затревена площ. В такива случаи забранителните режими на Натура 2000 зоните не могат да защитят затревената площ от разораване.“

Посоченият проблем не е свързан с прилагане на мярка 12 - чл. 33а. от Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП). Министерството на земеделието, храните и горите създава слой "Постоянно затревени площи" с цел запазване на постоянно затревените площи, като МЗХГ осъществява ежегоден контрол.

4.5. По подт. 5.2.4.8. Трудности при прилагане на Мярка 10 „Агроекологични плащания“ и площта на заявените пасища

„За първи път през 2007 г. България определя обхвата на земите с висока природна стойност за целите на подпомагането по мярка 214 „Агроекологични плащания“ от ПРСР 2007 – 2013 г. Физическите блокове със земеделски площи с висока природна стойност съгласно СИЗП са 1 726 620.5 ha през 2012 г. През 2013 г. размерът им намалява до 1 694834.1 ha в СИЗП, като само 62% от тях са допустими за подпомагане по СЕПП (Агротек 2013)“.

Използваното определение е некоректно. Няма определен обхват на земи с висока природна стойност (ВПС) за прилагане на мярка 214 „Агроекологични плащания“ от ПРСР 2007 – 2013 г.

Никъде, освен в заповеди за обявяване на зони от мрежата Натура 2000 не е нормативно определен посоченият слой. За нуждите на прилагане на мярка 214 „Агроекологични плащания“ и мярка 10 „Агроекология и климат“, преди обявяване на защитени зони от мрежата на Натура 2000 е утвърден със специална заповед от министърът на земеделието и храните - списък с физическите блокове със земеделски земи с висока природна стойност.

В този смисъл неточният извод, предполага и последващи и недотам прецизирани действия по отношение на въпроси, идентифицирани като проблеми.

4.6. По подт. 5.2.4.10. Липса на екологичен мониторинг, анализ и оценка на прилагането на агроекологичните мерки и техният ефект върхи биоразнообразието от ПРСР (стр. 70)

„Прилагането на агроекологичните мерки от ПРСР се нуждае от мониторинг, анализ и оценка на ефекта върху биологичното разнообразие и консервационно значими видове от тяхното приложение. Това е най-сигурният начин за оценка на ползите и вредата от прилагането на мерките. До момента подобен екологичен мониторинг не извършван, а същевременно той присъства като задължителен индикатор, заложен в програмата.“

Европейската Сметна Палата, правейки анализ на прилагането на ОСП и нейният ефект върху биоразнообразието акцентира върху този проблем, многократно заключава - Агроекологичните показатели (индикатори) не са актуализирани от 2010 година или отпреди това и не са налице надеждни показатели (индикатори) за измерване на резултатите и въздействието на схемите за директни плащания и програмите за развитие на селските райони върху биологичното разнообразие (ЕСМ 2020, абзац 81). Препоръките на ЕСМ към ЕК са в пълен унисон с наблюдавания проблем в България „въз основа на научни доказателства да преразгледа своето проследяване на бюджета за биологично разнообразие с цел да го приведе в съответствие с новите законодателни промени и да го съгласува максимално с подхода на ОИСП и да обмисли възможността за по-тясно обвързване на равнището на съфинансиране за различните мерки с тяхното оценено въздействие върху биологичното разнообразие“ (Част от препоръки 1 и 2) (ЕСМ 2020).“

Прилаганите мерки отразяват съответните приложими индикатори. Цялостен и подходящ мониторинг може да се обхваща чрез предвидените за това, например - Националната система за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие (НСМСБР) представлява комплексен механизъм за проследяване и обобщаване на промените в биологичното разнообразие на Република България в дългосрочен план. По този начин може да се подобри и ефективността на необходимите финансовите

средства, като не се допуска разходване на средства за идентични дейности от различни административни структури.

По отношение на мерките за финансирани от инструментите на Общата селскостопанска политика (ОСП) са налице утвърдени и приложими индикатори.

4.7 По подт. 5.2.4.14. Проблеми в прилагането на Мярка 12 „Плащания по Натура 2000“ от ПРСР 2014 – 2020 в резултат на унифицирани за цялата страна забранителни режими за мрежата от защитени зони (стр. 71)

„Пример за подобен тип забрани е „Забраната за косене до 15 юли“ в 33 от Натура 2000, наложени от МОСВ за опазване на ливадния дърдавец, без да са съобразени с реалното наличие на вида. В южните райони на България (Източни Родопи, Сакар, Девентски възвишения, Странджа и др.) рисковете от пожар са много големи при машинно косене след 15 юли. В такъв случай загубата на сено е почти 100%. По тази причина фермерите не желаят да се възползват от субсидии по мярка Натура 2000, като предпочитат да си приберат сеното, но нямат възможност заради забранителните режими, които са уеднаквени за всички зони, без значение дали в тях има ливадни дърдавци, или не. Това е пагубно за поминъка на животновъди от тези места и за опазването на биоразнообразието.“

Идентифицираният проблем не е от обхвата на прилагането на Мярка 12 „Плащания по Натура 2000 и Рамковата директива за водите“. По мярката се предоставя финансова помощ за спазване на забраните за земеделска дейност, включени в издадените от министъра на околната среда и водите заповеди за обявяване на съответната защитена зона.

4.8. По подт. 7.2. Пряко опазване и възстановяване на вида и местообитанията му (стр. 84) 7.2.1. *„Изменение в начина на приложение на Мярка 12 „Плащания по Натура 2000“ и „Рамкова директива за водите“. Плащанията по мярката следва да бъдат специфицирани за всяко от местата от Натура 2000 в съответствие с изискванията за опазване на конкретните целеви видове в тях и с плановете за управление на защитените зони.“*

Съгласно чл. 30 от Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета Помощта за земеделски стопани във връзка с директиви 92/43/ЕИО и 2009/147/ЕО се отпуска само по отношение на неблагоприятни условия, произтичащи от изискванията, които надхвърлят условията за добро земеделско и екологично състояние, посочени в член 94 и в приложение II към Регламент (ЕС) № 1306/2013, и приложимите критерии и минимални дейности, установени съгласно член 4, параграф 1, буква в), подточки ii) и iii) от Регламент (ЕС) № 1307/2013. Предвид текстовете на регламента, посочените изисквания се установяват в Програмата. В този смисъл и предвид текущото законодателство, не виждаме как може да бъде изменена мярка 12 „Плащания по Натура 2000“ и „Рамкова директива за водите“.

4.9. По подт. 7.2.2. *„Изменение в начина на приложението на Мярка 10 „Агроекология и климат“ от ПРСР 2021 – 2027, особено в частта ѝ за пасищата. Прилагане на мярката спрямо особеностите на пасищата и защитените видове. Да се направи реална оценка на възможностите на различните тревни съобщества за паша, като се определи оптимално натоварване в зависимост от природното местообитание, надморската височина и др. Необходимият стимул за екстензивното животновъдство трябва да се прилага преимуществено в равнините и предпланините и по-ограничено на територията на НП.“*

Съгласно чл. 28 от Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета Плащанията за агроекология и климат покриват само онези ангажименти, които надхвърлят съответните задължителни стандарти съгласно дял VI, глава I от Регламент (ЕС) № 1306/2013, приложимите критерии и минимални дейности съгласно член 4, параграф 1, буква в), подточки ii) и iii) от Регламент (ЕС) № 1307/2013, и приложимите минимални изисквания за употреба на торове и препарати за растителна защита, както и други приложими задължителни изисквания, установени от националното право. Всички тези задължителни изисквания се установяват в Програмата.

Натоварването и други специфични характеристики на зоната следва да са съобразени в заповедта за обявяване и съответно в плана за управление на зоната, Мярка 10 „Агроекология и климат“ може да отразява въведените задължения.

С оглед на горепосоченото, направените предложения като „дейности“ не са приложими предвид изискванията на европейското законодателство.

Проектът на Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000 2021-2027 г. предвижда: финансиране на органите за управление на защитените зони от мрежата Натура 2000.

В плана за лалугера остават неясни отговорностите, свързани с контрола от гледна точка запазване на биологичното разнообразие, който с оглед на обхвата (защитени зони с планове за управление), следва да е в съответствие с основните отговорности на органите за управление на защитените зони от мрежата Натура 2000.

4.10. По подт. 5.2.4.9. Недостатъчно прецизен слой „Постоянно затревени площи“

Създаването през 2014-2015 г. на слой „Постоянно затревени площи“ (ПЗП) и на нормите за това в Закона за подпомагане на земеделските производители са обусловени от законодателството на ЕС в областта на директните плащания на площ и конкретно чл. 6, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета от 19 януари 2009 г., а впоследствие, в настоящата Общата селскостопанска политика, чрез въвеждане по отношение на зелените директни плащания на задължението в чл. 45, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1307/2013. Разпоредбите вменяват задължение на държавата да гарантира, че земя, която е била заета от постоянни пасища към

референтна дата/година, продължава да се поддържа през следващите години като заета от постоянни пасища. По този начин, чрез системата за директни плащания, следва да се гарантира, че съотношението на заявените за подпомагане постоянно затревените площи спрямо общата заявена за подпомагане земеделска площ, не намалява с повече от 5% (преди – 10%). В този смисъл слой ПЗП цели да подпомогне опазването на съществуващи постоянно затревени площи, които исторически се заявяват за подпомагане като такива. Съгласно наличните данни в Системата за идентификация на земеделските парцели, през референтната 2015 година (за програмния период 2015 – 2020 г.) физическите блокове с начин на трайно ползване „Постоянно затревени площи“ възлизат на 1 595 955 ха. През 2020 г., площта с характеристика на затревени площи възлиза на 1 755 216 ха за 2020 г. или близо 10 % повече.

Доколкото в проекта на плана се посочва, че „При определянето на слой ПЗП много местообитания на европейския лалугер остават извън него. Причината за това е, че голямата част от пасищата/затревени площи, които са върху ниви/обработваеми земи/орни земи по НТП, са извън този слой. По този начин остават незащитени и всеки момент могат да бъдат разорани. Това крие риск от разрушаване на местообитанията, което се случва и реално“, считаме, че разработването и провеждането на държавната политика по опазване на околната среда в обществен интерес, включително създаването и развиването на правната и стратегическа рамка, съобразена със съвременните предизвикателства, целите на ЕС и националните приоритети в областта на околната среда, както и осъществяване на екологичните секторни политики и свързаните с опазването на защитени зони, на различни типове местообитания, включително на тревните формации, са от компетенциите, присъщи на Министерство на околната среда и водите. В този смисъл, опазването следва да се осъществява с приложими механизми, в т.ч. и допълнителни слоеве, а не чрез промяна на слой ПЗП, който е изграден съобразно приложимите за това регламентирани изисквания.

4.11. По подт. 5.2.4.11. Разминаване между начина на трайно ползване (НТП) на земите по Картата на възстановена собственост (КВС) и реалното ползване в Система за идентификация на земеделските парцели (СИЗП)

Доколкото в проекта на план се засягат данните за начина на трайно ползване и данните в СИЗП, обръщаме внимание, че съгласно действащото законодателство, единствено собствениците на земеделска земя или упълномощени от тях лица, могат да подават заявления пред съответните служби за промяна на начина на трайно ползване на имота, като съответно е предвиден и отделен режим за пасищата, мерите и ливадите. Основната цел на СИЗП, като част от Интегрираната система за администриране и контрол, е да отразява именно реалното ползване и допустимостта на площите, за които се иска подпомагане по схемите и мерките, финансирани по линия на ОСП. По отношение на осъществяването и прилагането на механизми за

контрол на разораването на постоянно затревени площи от страна на органите на МОСВ, същите не са ограничени от данните, поддържани в МЗХГ, като промяна или подобряване контролните процедури, е изцяло в компетенциите на МОСВ.

4.12. По подт. 7.1.5. Създаване на специализиран слой пасища на база на реалното им ползване в СИЗП, а не по НТП.

Доколкото в проекта на плана е предвидено финансиране на дейност по „внедряване на електронен слой „пасища“ на базата на актуални сателитни изображения с висока резолюция“, както е посочено и по-горе, данните за референтните парцели в СИЗП отразяват именно реалното ползване на върху дадена територия за съответната година. Не става ясно какво представлява този „електронен слой“, на база на какви критерии се създава, как би се обновявал предвид, че в проекта на плана се предвижда дейност за картиране на вида в България (7.3.1. Картиране на вида в България.). Същевременно, от информацията в представения проект на плана (стр. 27), на база „осъвременен модел, площта на пригодните местообитания (от 40 до 100% пригодност) в страната е 1 361 045 ха“. Вменяването на дейност в СИЗП, без да са дефинирани ясни критерии, е от една страна неаргументирано, а от друга попада в компетентността на органа за провеждане на държавната политика в областта на околната среда.

7.1.5	Създаване на специализиран слой пасища на база на реалното им ползване в СИЗП, а не по НТП.	10 000*										10 000
-------	---	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------

* - сумата е предназначена за внедряване на електронен слой „пасища“ на базата на актуални сателитни изображения с висока резолюция.

В заключение, в концепцията на проекта на плана за действие на Европейския лалугер, СИЗП се разглежда като основен инструмент за контрол върху опазването на защитени зони и местообитания, докато съгласно Европейското законодателство, целта на системата и нейното създаване е да спомогне за коректното идентифициране на земеделските парцели и определяне на площи, за които може да бъде отпуснато подпомагане съобразно спецификите на отделните схеми и мерки, предвидени като възможност за подпомагане, включително такива насочени към опазване на местообитания.

С уважение,

Invalid signature

X

АТАНАС ДОБРЕВ

Заместник - министър

Signed by: Atanas Tchavdarov Dobrev